

تراژیدیای "ئەبدوللا پەشیوو" لە گەمەیی دەستەلاتی زالدا،

پۆلا سەعید

لەمیژبوو هەوادارانێ دەستەلاتی زال، چاوەروانی ئەو بون هەلیکی میژووییان بۆ هەلبکەویت هەتا قەرزێ بریینی "ماچ" بە زیادووە لە پەشیوی مەزن بەسەندنووە. ماچ ئەو گورزە بەئیشەیی رەخنەیی رۆشنگەریی کورد بوو، کە لەناو دەمی هەلەیی رامیاریی میژوویی کورد سرەویندرا. کەممان هەبووین لەژێر شەستە و رەهیلەیی کۆچ دا سەری گریه و غەممان بەرانبەر ئەم هەلوێستەیی سەرداری کورد لە کۆش نەئین. بەلام پینووسە دیلەکانی بەرژەوێندی دەستەلات و پارە و پوول بەلێشاو چون بەگژ رەخنە کاراییی هونەرییەکی پەشیویدا. لەکاتیکیدا تاکە نووسەر و بوێژیک لەوانە چییە، لە راپەڕینی مەزنەکی بەهاری نەوت و یەکدا فیشەکیکیان بۆ کورد نەتەقاندبوو. ئەو نووسەر و بوێژانەشی چون بەگژ پەشیویدا لە سەردەمانی شۆرشیی سەختی شاخ دا هەر مووچەخۆری دەستەلات بوون، بۆیە ئەوان نانیکیان لەم کاسپییدا دەستکەوتبوو، هەربۆیە ئەم هەلوێستەشیان ببووە کاریکی سروشتیی و هەمیشەیی. لە سەردەمانی "پاشکۆی ئیراق و هاوکاری و ئاسۆ" دا، هەمان ئەم نووسەر و بوێژانە، بوێژ و نووسەری چەند دیناریک بوون، کە وەک بەخشیش پێیان دەدرا. ئاخەر بۆیە لای ئەم جۆرە نووسەرانی گەمەکردن بە وشە و دلاریی هونەری پەقیق و نووسین کاسپییە. نووسەری یاحیی پەشیوئاسا سەر بۆ لووتکەیی هیچ دەستەلات و سامانیک شۆر ناکات. ئەو لە پیناوی گۆرانی سیستیمیکی زال و کلاسیکا چەکیکی مۆدیرنی پینووسی کردۆتە شان و سەنگەریکی هەتا گەردن بە لۆگیک و سەلیقەووە لە هەلە رامیارییەکانی سەرانی کورد هەلکەندوو. گۆرانکارییەکانی تەکنەلۆژیا و سیستیمی رامیاریی بەرپۆهەردنی جیهان و ئاشنابوونی کۆمەلگا جیا جیاکانی سەررووی جیهان لەگەڵ هەنگاوەکانی گلوبال دا، نەگ بەتەنها تازەگەریی هیناییتە ناوگەردوونی ئەدەب و هونەر و سینەما... هتد. هەو بەرگە سیاسەتمەدارانیش سوودیکی زۆریان لەم گۆرانە وەرگرتوو. ئەم پریشکە کۆمەلگای کوردیشیی گرتۆتەو. هەربۆیە لەریگای ئەم سیستیمە نوییە دونیای ئینتەرنیتهووە دەستەلاتداریی کورد، لە ریگای دەزگا سیخوری و تەننیهکانیانەووە کەوتووونەتە کووچە و شەقامەکانی ئینتەرنیته و کون و قوژبن بەدوای نەیارانیاندا دەگەرین و بە چەکی قیرووس و هاک قەرزێ کۆنیان لیوهردهگرهوه. هەتا چەند سالیکیش لەمەوبەر رامیارکاران و لایەنە رامیارییەکانی کورد مەیلیان بۆ دونیای ئینتەرنیته نەبوو، ئیستا کە دەزانن ئینتەرنیته گەورەترین کاریگەریی لەسەر جیهان و کۆمەلگا هەیه، ئەمانیش هەولی تاودانی ئەسپی خۆیان لەم سەرایەدا ئەدن و ئەندامە سیخورهکانیان وەکوو مریشک لەسەر ئینتەرنیته کردەکەوینن. لە دواي راپەڕینیووە هەتا ئیستا ئارەقەیی تەویلی پيشمه‌رگه‌ی دیرین و خویتی گەشمردە گەورەترین چەکی دەستی دەستەلاتداریانە بۆ داخستنی دەمی رەخنەیی رووناکبیران. ئیستا کە دەزانن ئەو چەکە دیواره پان و بەرینەکانی هۆشی

پووناكبيرى كورد ناشكىنيت، گراونهتووه بۇ سالى پهنجا و شهستهكان و چهكى ئابروويان كررۇته شان. ههربويه ئهم چهكه به گرەوه خوى كرد به كۆمپيوتهرهكهى پەشىوى مەزندا و وشه به وشهى پەشىويان وهك لاشهيهك بهدواى گاليسكهى تاريىكى خويانهوه كۆلان به كۆلان و سايت به سايت و مالىپر به مالىپرى ئىنتەرنىت رادەكىشا. ئهم رهوشتهى سيخورانى دهستهلاتى زال بيجگه له ناشيريىنتركردى ريوخسارى دزيوى خويان نهبيت تۆزقاله زهرپرهيهك چييه، گهرهبيى پەشىو له كۆمهلگاي كوردهوارى دا كه مناكاتهوه. ئيوهى نهخويندهوار كه پيتان ناكريت بهرەنگارى دهق و ناوه رۆكهكانى پەشىو به زمانى لۇگيك و رهخنه ببنهوه، ئهم كردهويه تان سينتيمە تريك چييه بۇ پيشه وه تان نابات و بۇ چركه يه كيش چييه دلى جهماوهر نابهنهوه. ئيوه ئهو كاته گهرهتر دهن كه بهرپزهوه باوهش بۇ پووناكبيرانى كورد بگرهنهوه. ئيوه كاتيك لاي جهماوهر و پووناكبيرانىش گهره دهن كه كه ميك چيكلدانهى وهرگرتنى رهخنه تان گهرهتر بكن. ئهگەر پەشىو بيهويت ئهم كاره بكات، ئهوا دهتوانيت كۆمپيوتهرهكهى بداته دهستى پۇليس و ئهوان پشكنينى كۆمپيوتهرهكهى دهكن و بهدواى جيگاپيى ئهو هاككهره دا دهگهرين و بههيزى ياسا له ههركوپيهك بيت رايدهكيشنه بهردهمى دادگا و به سزاي خوى دهگهيه نن. پەشىو له چوارچيوهى ژيىانى تاييه تى خويدا دانىشتووه و پهلامارى كهسى نهداوه، بهلام هاككهرىكى سيخورى دهستهلاتى زال چاونه ترسانه و بى رهوشتانه هيرش دهباته سهرژيىانى پەشىو به نيازى سهندنه وهى قهرزى كۆن. پەشىو زۆر له ئيوهى ديل زياتر دلسۆزى گهل و نيشتيمانه يه كه تى، متمانهى پەشىو له كۆمهلگاي كوردهوارى دا زۆر له ئيوه زياتره. به دلنييايييه وه ههمانكات زۆررؤيى نيه ئهگەر بيژم، ئهگەر هاتوو پەشىو له كوردستان دا خوى بۇ ههر پؤستىك له دهستهلاتى دهوله تى ههرىم دا ههلبژيريت، ئهوا بۆرى ههموو دهستهلاتدارانى لايهنهكان ده داته وه. پەشىو جيگاي متمانهى گهله بهلام مهخابن ئيوه نهخير. پەشىو گهر دلداريىش بكات، مافىكى رهواى خويه تى، خو پەشىو وهك ليپرسراوهكانى ئيوه به زۆرى زۆردارىى كهسى نه خستوته نيو لنگى خويه وه. بهلام ليپرسراوانى ئيوه ههم به زهبرى پاره ههم به زهبرى دهمانچه و شەق چهنديين رنى كورديان خستوته ژير ئاره زووه شه هوانىيييهكانى خويانه وه. ئهگەر من ژن بوومايه ئهوا به دلنييايييه وه ههموو ئهو كاتانهى كه هؤنراويهكى رؤمانسىي پەشىو بخوينمه وه تهر تهر تهر تهر تهر ده بم. كهواته ليره دا ههستىكى جوان من بۇ لاي ئهو زاته رادەكىشيت، نهگ زرمهى تفهنگ و شەق و دؤلار و پيدانى جيگاي كاريك له ههر داموده زگايهكى دهوله تدا بيت. كه من هؤنراويهكى نهته وه بيى پەشىو دهخوينمه وه ههرچى مووى له شم ههيه گرژ دهبيت و پيمخوشه شهرواليكم چنگ بكهويت و به هونهرى سهليقه و چهكه وه بچم بۇ سهنگهرى خهبات. بهلام پەشىو زۆر له ئيوه گهرهتره چراى پەشىو به تاريىكى ههلويسىتى ئيوه ناكورژيته وه برؤن سهر له بهغداد قوون له تاران، ئيوه جاريكى تر ههلوى دهنگى ياخىي ئهم گهله تان پى ناگيريته وه.

08.08.04